

عدد مقدس

دلیل انتخاب هفت‌سین به طور دقیق مشخص نیست، اما عدد هفت یکی از اعداد مورد احترام و مذهبی ایرانیان باستان بوده است. احتمال می‌رود هفت‌سین را به مناسبت هفت امشاسپند - بزرگترین فرشته مزدیسنا- و یا نمادی از سینتا گزیده باشند. اهورامزدا(به معنی سرور دانا)، و هومن (اندیشه نیک)، اردیبهشت (پاکی و راستی)، شهرپور (شهریاری آرزو شده با کشور جاودانی)، سپندارمزد (عشق و پارسایی)، خرداد (رسایی و کمال) و امرداد (نگهبان گیاهان) هفت امشاسپندان مقدس هستند. «توران شهریاری»، سخنران جامعه زرتشتی در باره عدد هفت می‌گوید: «تقدس عدد هفت از آیین مهر یا میتراست و به سال‌های دور باز می‌گردد. در این آیین هفت مرحله وجود داشت برای اینکه انسان به مقام عالی و آسمانی برسد. پس عدد هفت پیش از زرتشت برای انسان عزیز بوده و در آیین‌های مختلف و به نمادهای گوناگون چون هفت آسمان، هفت دریا، هفت گیاه دیده می‌شود.»

بیش از هفت‌سین

آینه و کتاب مقدس دیگر اجزاء سفره هفت‌سین هستند. برخی از خانواده‌های ایرانی علاوه بر هفت‌سینی که خوراکی‌های روییدنی هستند سکه نیز بر سر سفره می‌گذارند. آنها بر این باورند که سکه نماد دارایی و رونق شرایط مالی آنها است. ماهی نماد نیک بختی، شمع نماینده آتش، گل نشان دوستی و کتاب نماد دانایی است.

مسلمانان قرآن، زرتشتیان اوستا و کلیمیان تورات را بر بالای سفره‌هایشان جای می‌دهند. بر سر سفره زرتشتیان در کنار اسپند و سنج، «آویشن» هم دیده می‌شود که به گفته موبد «فیروزگری» خاصیت ضد عفونی کننده و دارویی دارد و به نیت سلامتی و بیشتر به حالت تبرک سر سفره گذاشته می‌شود.

هفت‌سین آخرین تلاش برای استقبال از بهار

لحظه موعود نزدیک و نزدیکتر می‌شود. همه در تلاش و تکاپو هستند. سلیقه‌ها را به کار می‌گیرند. هر خانه، غرفه‌ای از این جشنواره است؛ جشنی از سفره‌ها و تاریخ کهن. سین‌ها را آماده می‌کنند. کنار هم می‌چینند؛ هفت‌سین، ماهی قرمز و کتاب آسمانی را. چیدمان‌های مختلف تنها تفاوتی است که به تکرار تاریخ چند هزار ساله رنگ و بویی دیگر می‌دهد.

چیدن سفره هفت‌سین و گرداگرد آن نشستن‌ها، دقیقه‌ها را یکی پس از دیگری بدرقه کردن به انتظار بوییدن بهار، آیینی کهن است که از دیرگاهان در ایران آنگاه که خورشید وارد برج حمل می‌شود، جامه عمل پوشیده است.

در این میان برخی معتقدند هر یک از هفت‌سین‌ها که بر سر سفره گذاشته می‌شود علاوه بر آنکه نام آنها با حرف سین آغاز می‌شود باید ۴ ویژگی دیگر نیز داشته باشد. یکی آنکه نامش حتما باید پارسی باشد از این رو سکه نمی‌تواند یکی از انتخاب‌ها باشد چرا که واژه‌های تازی است. دیگر آنکه ریشه گیاهی داشته باشد. خوردنی باشد. و آنکه اسمش ترکیبی نباشد برای مثلا سیاه دانه را نمی‌توان در سفره هفت‌سین جای داد.

بر این اساس در میان ۲۰ میلیون واژه پارسی تنها هفت واژه را می‌توان با این ویژگی پیدا کرد.

